

James Joyce és més conegut com a novel·lista, però també va publicar dos llibres de poemes / ARXIU

MÚSICA DE CAMBRA
James Joyce

Traducció i pròleg:
Paulí Arenes i Sampera
Editorial: Desclosa
Barcelona, 2016
Pàgines: 96
Preu: 15 euros

És ben segur que el retard de 109 anys obeeix a qüestions absurdes com la idea general que l'obra poètica de Joyce és marginal i negligible. Res més lluny de la veritat. En Joyce res no és marginal i negligible. En vida va publicar dos reculls de poemes, un llibre de relats, una obra de teatre i tres novel·les. Set llibres al llarg de 41 anys de dedicació exclusiva a l'art de la paraula vol dir que cada obra és necessària i central. A més, Joyce va marcar un indefugible full de ruta per a la lectura de la seva producció literària –*Música de cambra* (1907), *Dublinsos* (1914), *El retrat de l'artista adolescent* (1916), *Exilis* (1918), *Ulisses* (1922), *Pomes penyeach* (1927) i *Finnegans Wake* (1939)– on la poesia ocupa el seu lloc natural.

Entre el 1901 i el 1904, sobretot, Joyce va conrear intensament la poesia i *Música de cambra* n'és el fruit. És un recull de 36 poemes lírics breus i treballadíssims que giren sense excepcions a l'entorn de

És una versió clara, neta i mesurada

l'experiència amorosa. La poesia va ser el gènere on Joyce va fer d'aprenent descripteur. La poesia li va ensenyar un munt d'aspectes de l'ofici: dominar la llengua, explotar els recursos fònics i rítmics de la paraula i la frase, concentrar textualment el discurs, canalitzar correctament les idees, expressar la fisicitat del món, donar visibilitat a la realitat de les emocions... Joyce sempre va ser fidel a si mateix i per això autocita irònicament el seu debut poètic anys més tard a *Ulisses*.

Música de cambra és un llibre d'una estructura arquitectònica ferma però poc obstructiva on els poemes 1-3 serveixen de pròleg; els poemes 4-33 desenvolupen matisadament la temàtica amorosa, amb el poema 14 que marca el punt àlgid del fil narratiu; i els poemes 34-36 que fan la funció d'epíleg i tancament. El llibre té ressos subtils del *Càntic dels càntics*, cançons tradicionals, Shakespeare, Verlaine i Mallarmé, entre d'altres.

Paulí Arenes i Sampera ha seguit el dictat de Josep Carner i ha volgut servir el text de Joyce. El resultat és una versió clara, neta i mesurada que intenta, quan és possible, reproduir fidelment els aspectes formals de l'original. Gràcies als seus esforços callats però eficaços podem començar a llegir Joyce com ell volia que el llegíssim. *

James Joyce, poeta

El sistema literari de qualsevol país s'enriqueix a través de les relacions significatives que estableix amb altres cultures properes o llunyanes. El gran art de la traducció literària és una eina indispensable que permet que les cultures es nodreixin i ampliin de manera substancial els seus horitzons.

És alarmant constatar que els grans editors comercials han decidit dimitir de la seva responsabilitat com a prescriptors i pràcticament han abandonat la traducció de poesia. Sort en tenim de les petites i mitjanes editorials que han agafat amb força el relleu i ens presenten versions de primera magnitud d'obres imprescindibles.

Els bons exemples abunden. Paul Celan d'Arnau Pons a Labreu. Ezra Pound de Francesc Parcerisas a Adesiara. W.B. Yeats de Josep M. Jaumà a 1984. Stéphane Mallarmé de Rosina Ballester i Josefa Contijoch a Lleonard Muntaner. Peter Handke de Marta Pera i Ana Blandiana de Corina Oprea a Cafè Central.

En aquests moments bones traduccions poden aparèixer en els llocs més inesperats. Ara mateix La Desclosa Editorial acaba de publicar per primera vegada en català *Música de cambra*, de James Joyce, en edició bilingüe i en la versió discreta i delicada de Paulí Arenes Sampera. Un poemari editat per Elkin Mathews el 1907 que finalment arriba íntegrament en català.